

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI W LATACH 2015-2018

Niniejsze sprawozdanie odnosi się do dokumentu Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2015-2018 dla gminy Sierakowice, przyjętego Uchwałą Nr IX/106/2015 Rady Gminy w Sierakowicach z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie: przyjęcia „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Sierakowice na lata 2015-2018”. Zgodnie z ustawą o Ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 710) z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Wójt sporządza sprawozdanie, które przedstawia Radzie Gminy. Z racji przyjęcia programu w roku 2015, sprawozdanie końcowe obejmuje wszystkie lata jego obowiązywania - od roku 2015 do roku 2018.

Generalnym celem w/w Programu jest zahamowanie degradacji substancji zabytkowej, zachowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego oraz kształtowanie atrakcyjnego wizerunku gminy Sierakowice. Należy zwrócić uwagę, iż jest to pierwszy tego typu dokument całościowo traktujący o tematyce ochrony dziedzictwa kulturowego, a jego perspektywa realizacji działań jest długofalowa i powinna zostać ujęta również w kolejnych aktualizacjach dokumentu. W Programie określone zostały zadania, które ma do zrealizowania Gmina Sierakowice, w zakresie finansowania, inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków, krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Zadania te obejmują także organizację działań edukacyjnych wobec miejscowej społeczności. Zgodnie z art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, przedmiotowy Program, ma na celu w szczególności:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

a także:

- zapoznanie z zasobami dziedzictwa kulturowego, historią i zabytkami gminy, w tym także rozróżnienie obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa i figurujących w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zgodnie z zapisami dokumentu realizacja programu odbywać się będzie poprzez zespół działań władz gminy na rzecz osiągnięcia celów w nim przyjętych. Samorząd ma oddziaływać na różne podmioty związane z obiektami zabytkowymi, w tym również na mieszkańców gminy, w celu wywołania w nich pożądaných zachowań prowadzących do realizacji zamierzonych celów.

Zakłada się, że w realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Sierakowice wykorzystane zostaną instrumenty prawne, finansowe, społeczne, koordynacji i kontroli.

2. Sposób realizacji celów programu w latach 2015-2018

Podkreślić należy, iż zdecydowana większość obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków nie stanowi własności Gminy Sierakowice. W związku z tym gmina nie ma możliwości bezpośredniego sprawowania opieki nad nimi. Natomiast działania pośrednie, wynikające z ustawy o ochronie zabytków oraz polityki prowadzonej przez gminę sprowadzają się do:

- promowania najcenniejszych zabytków z terenu gminy,
- uwzględniania dziedzictwa kulturowego przy sporządzaniu dokumentów planistycznych,
- wspierania poczynań właścicieli obiektów zabytkowych przy działaniach związanych z ich właściwym użytkowaniem i utrzymaniem,
- kształtowania społecznej potrzeby ochrony dziedzictwa kulturowego,
- edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego poprzez:
 - prowadzenie i doskonalenie edukacji na rzecz ochrony zabytków na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji lokalnych,
 - popularyzację wszelkiego rodzaju konkursów promujących wiedzę z zakresu szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego.

3. Cele i kierunki działań gminnego programu opieki nad zabytkami

W treści programu znalazł się szereg celów i kierunków działań, które stanowią wytyczne dla całokształtu polityki gminnej w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy Sierakowice. Należą do nich:

PRIORYTET 1. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania oraz poprawa i utrwalenie ładu przestrzennego zgodnie z zasadą dobrej kontynuacji

CEL STRATEGICZNY 1. Wykorzystanie środków prawnych dla poprawy ładu przestrzennego oraz stanu zachowania obiektów zabytkowych

CEL STRATEGICZNY 2. Finansowanie ze środków gminy działań związanych z ochroną zabytków

CEL STRATEGICZNY 3. Wspieranie inicjatyw sprzyjających ochronie zabytków

PRIORYTET 2. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla promocji turystycznej gminy i utrwalenia tożsamości lokalnej mieszkańców gminy

CEL STRATEGICZNY 4. Promocja dziedzictwa kulturowego gminy

CEL STRATEGICZNY 5. Umocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców Gminy

4. Realizacja celów gminnego programu opieki nad zabytkami w latach 2015-2018

Gmina Sierakowice corocznie przeznaczają w ramach własnych środków budżetowych środki na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami. Należy podkreślić, że drewniany kościół w Sierakowicach, będący najcenniejszym obiektem zabytkowym gminy, w ostatnich latach przeszedł gruntowną rewaloryzację dzięki środkom budżetowym gminy Sierakowice przy wsparciu ze środków zewnętrznych, w związku z czym w okresie objętym sprawozdaniem nie było potrzeb inwestycyjnych w stosunku do obiektów pod administracją gminną.

W ramach Celu Strategicznego 1 „Wykorzystanie środków prawnych dla poprawy ładu przestrzennego oraz stanu zachowania obiektów zabytkowych: realizowano zasady ujęte w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, uwzględniając kwestie ochrony środowiska kulturowego. Monitorowany był stan obiektów gminnej ewidencji zabytków poprzez przyjmowanie wniosków od mieszkańców, postulujących o wykreślenie budynków z GEZ.

W ramach Celu Strategicznego 2 „Finansowanie ze środków gminy działań związanych z ochroną zabytków” na bieżąco odbywało się porządkowanie ulic, chodników, małej architektury, szczególnie w obrębie zabytkowych układów przestrzennych. Pokryte zostały koszty serwisowe organów w zabytkowym kościele, zakupiono kinkiety do zabytkowego kościoła i finansowano bieżące utrzymanie kościoła. Prace te odbywały się przy zachowaniu zasad ochrony konserwatorskiej.

W ramach Celu Strategicznego 3 „Wspieranie inicjatyw sprzyjających ochronie zabytków” ze względu na brak możliwości uzyskiwania dodatkowego finansowania zewnętrznego nie zrealizowano projektów. Sytuacja ta była niezależna od Urzędu Gminy.

W ramach Celu Strategicznego 4 „Promocja dziedzictwa kulturowego gminy” zrealizowano większość wskazanych w treści Programu postulatów, które przyczyniły się do rozpowszechnienia informacji na temat Gminy Sierakowice.

W 2016 roku Gminny Ośrodek Kultury wydał ulotki informacyjno-promocyjne prezentujące Drewniany Zabytkowy Kościół oraz Park Ośmiu Błogosławieństw z Ołtarzem Papieskim.

W 2018 roku wydane zostały ulotki prezentujące walory przyrodnicze, atrakcje turystyczne oraz zabytki.

Dodatkowo, na stronach internetowych Gminy Sierakowice oraz Gminnego Ośrodka Kultury znajduje się aktualizowana mapa atrakcji i szlaków turystycznych gminy Sierakowice oraz informacje na temat poszczególnych atrakcji w tym Drewnianego Zabytkowego Kościoła.

W ramach Celu Strategicznego 5 „Umocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy” zrealizowano szereg działań przybliżających mieszkańcom zasoby kulturowe Gminy.

W Gminnym Ośrodku Kultury działa Muzeum Ziemi Sierakowickiej, w którym prezentowane jest wyposażenie tradycyjnego kaszubskiego domu, w tym bogate zbiory naczyń i narzędzi gospodarstwa domowego, mebli, narzędzi rolniczych i dokumentów. W ekspozycji organizowane są lekcje muzealne dla szkół i okolicznościowe wystawy.

Ponadto, w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego regionu, Gminny Ośrodek Kultury corocznie realizował następujące wydarzenia:

- Jastrë na Kaszëbach – wydarzenia prezentujące kaszubskie tradycje okresu wielkanocnego, lekcje muzealne i warsztaty rękodzieła dla szkół, degustacje tradycyjnych potraw, kiermasze twórców ludowych, itp.
- Gòdë na Kaszëbach - wydarzenia prezentujące kaszubskie tradycje okresu bożonarodzeniowego, lekcje muzealne i warsztaty rękodzieła dla szkół, przeglądy grup kołędniczych, kiermasze twórców ludowych, konkurencje dla kół gospodyń wiejskich itp.
- Kaszubska Sobótka – impreza plenerowa z inscenizacją Ścięcia Kani
- Dożynki – impreza plenerowa z prezentacją kaszubskich zwyczajów kończących okres żniw
- Powiatowy Przegląd Szkolnych Zespołów Teatralnych „Kaszëbskô Bina”
- Eliminacje Gminne Konkursu Recytatorskiego Literatury Kaszubskiej "Rodnô Mòwa"

W latach obowiązywania programu opieki nad zabytkami, w Drewnianym Zabytkowym Kościele zorganizowano następujące działania:

13-24.04.2015	Wystawa fotograficzna z Projektu Comenius pt. „Uchwycić świat na zdjęciu”
26.04.2015	Pola Nadziei - koncert i akcja charytatywna
5-31.05.2015	Wystawa pt. „Kaszubskie stroje ludowe”
04.06.2015	Otwarcie wystawy akordeonów z kolekcji Pawła Nowaka
05.06.2015	Spektakl pt. „Hanka so żeni” w wykonaniu Teatru regionalnego z Luzina
28.06.2015	Koncert w wykonaniu artystów zrzeszonych w sekcjach GOK
10.07.2015	Otwarcie wystawy fotograficznej pt. „Tajemnice lasu”

17-18.07.2015	XII Festiwal Kultury Łowieckiej Knieja
13.11.2015	Koncert Młodzieżowej Orkiestry Dętej
24.04.2016	Pola Nadziei - koncert i akcja charytatywna
08.07.2016	Otwarcie wystawy myśliwskiej pt. „Święty Hubert w Diecezji Pelpińskiej”
10.07.2016	VI Letni festiwal Muzyki Kameralnej- Kwartet Beau Ton i Marcin Stefaniak
16.07.2016	XII Festiwal Kultury Łowieckiej Knieja
24.07.2016	VI Letni festiwal Muzyki Kameralnej- Julia Pruszek i Marcin Podwojski
31.07.2016	VI Letni festiwal Muzyki Kameralnej- TrombQartet
02.04.2017	Pola Nadziei - koncert i akcja charytatywna
01.05.2017	Otwarcie wystawy lalek pt. „Polskie stroje ludowe”
03.05.2017	Otwarcie wystawy fotograficznej Katarzyny Zelewskiej
18-21.05.2017	Dni Otwarte Funduszy Europejskich
21.05.2017	Koncert „Dziękuję Ci mamo...”
14.07.2017	Otwarcie wystawy pt. „Leśny zwierzyniec”
15.07.2017	XIV Festiwal Kultury Łowieckiej KNIEJA 2017
14.04.2018	Akcja charytatywna „Nuta Nadziei” (Saabowa pomoc)
22.04.2018	Pola Nadziei - koncert i akcja charytatywna
20.05.2018	Koncert Anny i Romualda Spychalskich
27.05.2018	Otwarcie wystawy Kaszuba Remus i spotkanie z jej autorem Piotrem Zatoniem
14.06.2018	Koncert sekcji stałych Gminnego Ośrodka Kultury
17.06.2018	Projekcja filmu „Żywioły”
01.07.2018	Koncert „Żywot człowieka według Reja” - VIII Letni Festiwal Muzyki Kameralnej
06.07.2018	Otwarcie wystawy kolekcjonerskiej w ramach XV Festiwalu Kultury Łowieckiej KNIEJA 2018.
06.07.2018	Koncert Zespołu „WOLNA GRUPA BUKOWINA”
14.07.2018	XV Festiwal Kultury Łowieckiej KNIEJA 2018
19.08.2018	Koncert Vox Intensa - VIII Letni Festiwal Muzyki Kameralnej
21.09.2018	Występy teatralne na podstawie powieści „Życie i przygody Remusa” A. Majkowskiego, przygotowane przez uczniów Szkoły Podstawowej w Tuchlinie w ramach rozpoczęcia Harcerskiego Rajdu Kaszubskiego „Remus”.
07.10.2018	Konferencja NIEPODLEGŁA POLSKA - NIE MA KASZUB BEZ POLONII, A BEZ KASZUB POLSKI

WÓJT GMINY

Tadeusz Kobiela